

עמ"ת 13282/07/16 - מדינת ישראל נגד זאיד אלאסד (עציר) - בעצמו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עמ"ת 13282-07-16 מדינת ישראל נ' אלאסד
תיק חיצוני: 249444/2016

בפני	כבוד השופט אלון אינפלד
העוררת	מדינת ישראל
נגד	ע"י ב"כ עו"ד אריאל בן חמו
המשיב	זאיד אלאסד (עציר) - בעצמו
	ע"י ב"כ עו"ד יעקב חודורוב

החלטה

האישום וההליכים הקודמים

1. לפני ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע (כב' השופט ד. לנדסמן, סגן הנשיאה) מיום 5.7.16, בה דחה את בקשת המדינה למעצר עד תום ההליכים והורה על שחרורו של המשיב בתנאי מעצר בית בפיקוח אמו, אשתו ושני קרובי משפחה.
2. נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות נהיגת רכב בהיותו שיכור, נהיגה בקלות ראש ונהיגה בכיוון ההפוך בכביש חד סטרי. על פי כתב האישום, נהג הנאשם ברכב "אחוד" מסוג טויוטה, בשעה 19:30, בכביש חד סטרי בבאר שבע, בכיוון ההפוך. בבדיקתו, נמצא כי ריכוז האלכוהול בליטר אוויר נשוף עמד על 705 מיקרוגרם.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים.
4. אין מחלוקת על קיומן של ראיות לכאורה.
5. בדיון ראשון בעניין, ביום 13.6.16, **טענה המדינה לעילת מעצר מחמת מסוכנות**, בשים לב לכך שמדובר במי שביצע המעשה לאחר שנגזר דינו בגין עבירה דומה אך חודשיים קודם לכן, המצוי תחת פיקוח של צו מבחן, שיש לו 28 הרשעות תעבורה, שתי הרשעות קודמות בגין נהיגה בשכרות לרבות שני מאסרים על תנאי תלויים ועומדים. המאסרים על תנאי הוטלו בגין נהיגה בשכרות עם עבירות נלוות חמורות, של נהיגה במהירות גבוהה עד מאוד (158 קמ"ש תחת 90) במקרה אחד, ובגין נהיגה בשכרות שגרמה לתאונה במקרה שני.
6. **הסנגור טען להעדרה של עילת מעצר בהעדר מסוכנות**. הסנגור הזכיר כי המעצר בעבירות תעבורה אינו אלא במקרים נדירים ואין עוצרין בגין חומרת העבירה לעצמה, אף לא בגין החומרה של הפרת מאסר על תנאי, אשר תישקל בשלב הטיעון לעונש. הסנגור הצביע על כך שבמשפטו האחרון של המשיב נפסל המשיב באופן חלקי בלבד.

הסנגור הפנה לכך שמדובר במי שהוא מפרנס יחיד, באמצע קורס כבאות, אשר לו שני ילדים הנכים בנכות מלאה. הסנגור הדגיש עוד כי אין אינדיקציה לכך שהמשיב עלול להפר תנאי שחרור, שכן מעולם לא הורשע בעבירה של נהיגה בפסילה או אי ציות לצו אחר של בית המשפט. הסנגור הציע להורות על מעצר בית עד מתן תסקיר מעצר, כאשר להערכתו, לאחר מתן התסקיר, ניתן יהיה להורות על פסילה בלבד.

7. בית משפט השלום, כב' השופט ד"ר ליבדרו, קבע כי קיימת עילת מעצר מחמת מסוכנות. זאת, בשים לב לכך שהמשיב היה שיכור במידה העולה על פי שניים מהכמות המותרת וכי נהג בכיוון ההפוך מכיוון התנועה. מעבר לכך, עמד בית המשפט על הרשעות התעבורה הרבות, בהן הרשעות בנהיגה בשכרות עם עבירות נלוות חמורות. משמע אין מדובר במי שנכשל בפעם הראשונה בנהיגה תחת השפעת משקה משכר. עוד עמד בית משפט השלום על כך שהמאסרים על תנאי לא הרתיעוהו, דבר המגביר את הערכת המסוכנות. בית משפט השלום ציין כי: "לדידי אין צורך להמתין לתאונה קשה כזו או אחרת כדי ללמוד על מסוכנותו של המשיב, וכאמור בחינת ה'עושה' וה'מעשה' בענייננו מגבשים את עילת המסוכנות".

8. בית המשפט פנה מיד לבחון אפשרות לחלופת מעצר, והוצעה חלופה בפיקוח אחי המשיב. בית המשפט פסל את החלופה המוצעת בשים לב לכך שמדובר במי שאינו יכול לפקח בכל שעות היום. כן עלה ספק אם האח מודע למלוא היקף בעיית השימוש באלכוהול של המשיב. בית המשפט הדגיש כי הוא אינו שולל כל אפשרות לחלופה, אך מן הראוי לעשות כן רק לאחר בחינה מעמיקה של המסוכנות, בעיית האלכוהול, טיבה של החלופה ויכולתה להתמודד עם מסוכנות זו. בית משפט השלום נתן את דעתו לנסיבות האישיות של המשיב ולכך שמדובר במעצר ראשון, אך בכל זאת לא ראה מנוס מהארכת המעצר עד מתן תסקיר מעצר.

9. במהלך דיון בערר המשיב על ההחלטה האחרונה, הגיעו הצדדים להסכמה לפיה רישיון הנהיגה יפסל עד תום ההליכים, המשיב יישאר במעצר עד החלטה אחרת וכי הסניגור יהיה רשאי להציע חלופות נוספות. זאת, תוך הדגשה, כי עמדת המדינה היא ששום חלופה לא תתאים (עמ"ת 38039-06-16, בפני כב' השופט זלוצ'ובר).

התסקיר

10. תסקיר המעצר, המבוסס על התסקירים שהוגשו בהליכים הקודמים, תקופת צו המבחן בה שהה, נתונים שהתקבלו מהלשכה לשירותים חברתיים, מסמכים רפואיים והרישום הפלילי, עושה רושם רציני ומעמיק ביותר, במיוחד עבור תסקיר מעצר. יש להביע הערכה לשירות המבחן על עבודתם היסודית בעניין זה.

11. נמסר כי המשיב בן 34, אב ל- 5 ילדים עד גיל 13 המתגורר עם אמו אשתו וילדיו בפזורה, סיים 12 שנות לימוד, התגייס לצה"ל ושירת כלוחם וכעובד מנהלה. כן נמסר כי עבד בעבר בתחום המסגרות ובתקופה האחרונה עבד ככבאי. עוד נמסר כי בשנת 2010 נפגע בתאונת דרכים וכתוצאה מכך סבל מבעיות רפואיות משמעותיות (שלא יפורטו כאן) למשך תקופה ארוכה, וכן היה בתאונה משמעותית נוספת בשנת 2012. יש לציין כי בדיון בבית המשפט הסביר הסנגור כי בעיית השתייה החלה עקב הטרומות השונות בחייו, ובמרכזן מותה של אשתו הראשונה, לפני כ- 11 שנים.

12. נמסר עוד כי במסגרת הדיון המשפטי האחרון מסר המשיב לשירות המבחן כי הוא נמנע לחלוטין במשך השנים האחרונות מצריכת אלכוהול, אך שירות המבחן המליץ בכל זאת לשלבו בקבוצה טיפולית, ולבחון עמדותיו בתחום

הנהיגה והאלכוהול. בהתאם להמלצת שירות המבחן הוטל על המשיב צו מבחן (בחודש אפריל האחרון). דא עקא, שהמשיב לא יצר כל קשר עם שירות המבחן מיוזמתו, ושירות המבחן לא הצליח ליצור עמו קשר עד מעצרו, כך שלא החל בכל הליך טיפולי.

13. עתה, לאחר מעצרו, ביטא המשיב רצון להשתלב בהליך טיפולי, אך התרשמות שירות המבחן היא כי מדובר ב"מוטיבציה ראשונית מאוד", כשהוא מתנה את הטיפול בכך שלא יהיה יותר מיום בשבוע. התרשמות שירות המבחן היא כי למעשה המשיב עסוק בעיקר "במציאת פתרונות קלים למצבו במטרה להשתחרר ממעצר". כאשר נשאל המשיב לגבי צריכת אלכוהול היום, מסר דברים סותרים, כי משתמש פעם בשבוע וכן כי משתמש פעם בשלושה חודשים. כן שלל כל בעיה התמכרותית. התרשמות שירות המבחן היא כי קיימים דפוסי שתייה בעייתיים מאוד, וכי הוא מצמצם ומטשטש את המידע שהוא מוסר לשירות המבחן. כן ביטא עמדות בעייתיות ביחס לחציית גבולות בתחום חוקי התעבורה.

14. המשיב מסר לשירות המבחן כי קשה לו בכלא. מעבר לכך שזהו מעצרו הראשון, מסר כי נוכח בעיותיו הרפואיות מתקשה להבין את דברי הסוהרים. שירות המבחן התרשם כי אכן קשה למשיב בבית הסוהר, אך זוהי תגובה מותאמת ללא גילוי של מצוקה חריגה.

15. בהערכת הסיכון עמד שירות המבחן על כך כי, מחד גיסא, מדובר במי שמתפקד באורח נורמטיבי, יציב ומסתגל במרבית שטחי חייו. המשיב מצליח לעשות כן, למרות קשייו הרגשיים הרבים. מאידך גיסא, עמד שירות המבחן על הרשעותיו הקודמות, המאסרים על תנאי, עמדתו המקלה ביחס לעבירות, מצבו הרגשי מול הטראומות שחווה בחייו שהביאוהו לשימוש באלכוהול. שימוש, הנובע מבעיה מהותית בה המשיב אינו מכיר ואשר מעולם לא טופלה. זאת, כאשר אין הכרה במחירים שמשלם המשיב בגין ההתמכרות, ואין רצונו בטיפול, אלא על מנת להשתחרר ממעצר. דבר המטיל ספק ביכולתו להתמיד ולגייס כוחות לטיפול.

16. בנסיבות אלה הערכת שירות המבחן היא כי "ניתן לשקול שחרורו רק לחלופה משמעותית עם מפקחים סמכותיים ומצבי גבולות שיהיו ערים למצבי סיכון בהתנהגותו של זיאד בתחום שתיית האלכוהול, וזאת לצד שילובו בטיפול משמעותי בתחום האלכוהול". בהקשר זה עמד שירות המבחן גם על כך שמדובר במעצר ראשון, ההשלכות של המעצר על המשפחה ובעיקר הצורך לסייע בטיפול וליווי ילדיו המוגבלים.

17. בפני שירות המבחן הוצעו ארבעה ערבים, אמו של המשיב, אשתו, חבר וקרוב משפחה. החבר לא יכול היה לשמש כערב מחמת תפקידו הציבורי. האם והאישה נמצאו כבלתי מתאימות בהעדר סמכותיות מספקת והעדר הבנה מספקת לסיכון הנובע מהמשיב. מי שנמצא מתאים הוא קרוב המשפחה, סלימאן, מורה במקצועו. סלימאן נמצא כמי שמבין היטב הסיכונים הרלוונטיים, מבין את תפקידו וסמכותי במידה הולמת. צוין כי סלימאן יכול לפקח בשעות שונות בימי הקיץ, אך בשנת הלימודים יוכל לשמור רק אחר הצהריים.

18. שירות המבחן ציין כי אם בית המשפט יחליט על מעצר בית למרות הספקות, יש להסתייע במפקחים נוספים משמעותיים שיוצגו. אם כך יוחלט ההמלצה היא למעצר בית מלא, עם ערבים מאושרים, איסור שתיית אלכוהול, פיקוח שירות המבחן.

החלטת בית משפט השלום לתעבורה

19. בפני בית משפט השלום חזרו הצדדים על טיעוניהם. המדינה ביקשה מעצר עד תום ההליכים, הסנגור ביקש לשחרר לחלופת מעצר, עם אפשרות יציאה לעבודה. לא נחקרו ערבים, למעט אשת המשיב, אשר מפיה נרשם רק "אני יכולה לשמור עליו. אני מתקשרת למשטרה אם הוא שותה, אני כועסת עליו".
20. בית המשפט עמד על כך שאין למשיב עבר פלילי. אולם, מדובר במי שנדון ביום 7.4.16 לפסילה ממושכת, צו מבחן, 6 חודשי מאסר על תנאי, התחייבות ופסילה מותנית. זאת בגין גרימת תאונה עם חבלה של ממש, שנגרמה עקב השפעת משקאות משכרים. עם זאת, מדובר בפסילה שטרם נכנסה לתוקף, והפסילה אף סווגה על מנת לאפשר למשיב להמשיך בעבודתו לנהוג בכבאית. כן עמד בית המשפט על כך שגם בשנת 2014 נשפט בגין נהיגה בשכרות, במהירות גבוהה, ואף המאסר על תנאי דהתם בתוקף. בית משפט השלום הדגיש כי המלצת שירות המבחן, לקראת גזר הדין משנת 2016 נבעה בין השאר מהצהרת המשיב כי הפסיק להשתמש באלכוהול.
21. לעניין נסיבות המקרה, עמד בית המשפט על כך כי המשיב הודה כי השתמש בבירה לפני הנהיגה, ומעבר לתוצאות הבדיקה, גם כשל בכל מבחני המאפיינים לשימוש באלכוהול. המשיב "הסביר" כי נהג למרות ששתה, משום שצריך היה להגיע לילדיו בבית החולים.
22. בית המשפט ציין כי הספיק להתרשם מהמשיב במהלך ניהול התיק הקודם (שכן גם גזר הדין האחרון ניתן על ידי כב' השופט לנדסמן עצמו). בהקשר זה ציין כי המשיב הוא אב מסור, השומר על רצף תעסוקתי למרות קשייו הרבים. בשים לב לקשייו, הרי עצם השירות המשמעותי בצה"ל וההשתלבות במערך הכבאות הם בבחינת הישג לא מבוטל. לשיטת בית משפט השלום, ככל הנראה "הדאגה לילדיו הביאה אותו לביצוע העבירה ללא מחשבה מעמיקה להשלכות מעשיו".
23. עם זאת, עמד בית משפט השלום על הצורך לשמור על בטחון הציבור ולאיים את מסוכנותו של המשיב, תוך מניעת חזרתו לכביש. בית המשפט סיים הנמקתו בקביעה כי "בהתחשב בהמלצת שירות המבחן, נראה לי כי ניתן לעשות זאת מבלי להשאיר את המשיב במעצר של ממש, עוד אוסיף כי לדעתי נדרשים נימוקים כבדי משקל כדי להצדיק דחיית המלצת שירות המבחן וכאלו אינם בנמצא במקרה דנן".
24. כאמור, בסופו של דבר הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בביתו בפזורת לקייה, עם ערבות עצמית וערבות צד ג' בסך 20,000 ₪, אך ללא כל הפקדה. נקבעו ארבעה ערבים, קרוב המשפחה סלימאן, אשת המשיב ואמו. כן נקבע ערב נוסף בשם מחמוד. נקבע כי על המשיב להיות מפוקח בכל עת כן, אך נקבע כי "רשאית הערבות לפקח על המשיב ביחד רק כאשר הערבים א' וב' לא יכולים להגיע וזאת לזמן מוגבל". כן נפסל המשיב מלנהוג ונאסר עליו לשתות אלכוהול "אפילו בבית". כן ניתן צו לפיקוח של שירות המבחן.
25. יש להדגיש כי בית משפט השלום לא נימק מדוע מצא לנכון להסתמך על ערבות שנפסלו על ידי שירות המבחן ולא נימק מדוע קיבל את הערב הנוסף שלא בא זכרו בתסקיר. חשוב מכך, בית המשפט לא הסביר אם התרשם כי הערבים עומדים בתנאי שקבע שירות המבחן לקביעת איכות המפקחים, וכיצד הגיע למסקנה זו.
26. ניתן עיכוב לשם אפשרות הגשת ערר, למשך 24 שעות בלבד. בית משפט השלום לא נימק מדוע נמנע ממתן עיכוב ביצוע בן 48 שעות, כמקובל.

27. ערר המדינה כוון נגד עצם ההחלטה לשחרר את המשיב לחלופה. לשיטת המדינה המשיב הוכיח את מסוכנותו, בעברו ובעבירה נוכחית, במידה שאינה מאפשרת קבלת כל חלופה. המדינה סבורה כי צריך היה ליתן משקל לכך שלא היה במאסרים על תנאי כדי להרתיעו. כן הדגישה המדינה את העדר שיתוף הפעולה של העורר עם שירות המבחן במסגרת גזר הדין האחרון, את עצם הנהיגה בשכרות כאשר הוא נתון לצו ואת מסקנות שירות המבחן.
28. המדינה קבלה גם על החלופה שנקבעה, כאשר אומצו ערבות שנפסלו על ידי שירות המבחן, וערב שכלל לא נבדק על ידי שירות המבחן.
29. המדינה עמדה על הסיכון הרב שנגרם לציבור במקרה זה, אשר רק בנס לא הסתיים בנפגעים. והזכירה את הפסיקה לפיה גם בעבירות תעבורה תתכן מסוכנות המחייבת מעצר.
30. לעניין הגשת הערר באיחור, בעת הדיון הסביר נציג המדינה כי הערר הוכן במשך הבוקר, לפיכך הוגש פחות משעתיים לפני מועד פקיעת עיכוב הביצוע בצהרים, וכך נמנע מערכאת הדיון לקיים דיון לפני תום המועד. התובע לא ידע להשיב כיצד בדיוק נבדקו הערבים על ידי בית משפט השלום, בהעדר תיעוד לכך בפרוטוקול.
31. הסנגור קבל על כך שקיבל את הודעת הערר לידיו זמן קצר ביותר לפני הדיון. הסנגור מסר כי הערבים לא נחקרו בבית המשפט משום שהמדינה לא ביקשה לחקור אותם. אולם, התובעת קיבלה את תעודות הזהות ואישרה שאין להם עבר פלילי. יש לציין כי צילומי תעודות זהות אכן מופיעים בתיק התביעה שהועבר לעיוני.
32. לגופו של עניין, הסנגור ביקש לדחות את הערר. לשיטתו, שירות המבחן לא פסל את האישה כמפקחת, וכי במקרה זה יש ארבעה מפקחים. הסנגור הפנה לכך כי למרות שגזרי הדין קדמו לעבירה רק בשנתיים ובחודשיים, הרי מדובר בעבירות משנת 2012 ומשנת 2010. כן חזר הסנגור על כך שאין עבר פלילי ואין אינדיקציה בתיקים להפרת תנאי שחרור או נהיגה בפסילה. מכיוון שהסיכון נובע מהנהיגה, בהעדר אינדיקציה להפרת תנאים, די בפסילת רישיון הנהיגה כדי למנוע את הנהיגה ולקדם כל סכנה. משמע, שאם יעצר המשיב, לא יהא זה אלא בבחינת מקדמה על חשבון העונש.
33. הסנגור טען כי המקרים בהם הורו בתי המשפט על מעצר עד תום ההליכים הם מקרים חמורים בהרבה. המשיב יודע כי אם ינהג שוב יעצר, ולפיכך אין לחשוש כי ינהג שוב.
34. הסנגור הדגיש את הנסיבות האישיות הקשות שהביאו את המשיב לבעיית השתייה, במרכזן מותה של אשתו הראשונה לפני 11 שנה והולדת ילדים נכים מאשתו השנייה.

דין

35. לאחר עיון בתיק החקירה, בנימוקי הצדדים ובתסקיר שירות המבחן, אין בידי לקבל את עמדת המדינה כי במקרה זה אין מקום לכל חלופת מעצר. יחד עם זאת, אין בידי לקבל את עמדת הסנגור כי ניתן להסתפק במניעת נהיגה על ידי חלופה שאינה בדוקה היטב. לטעמי, ניתן להסתפק בחלופת מעצר, אך זו חייבת להיות חלופה איכותית ומכבידה, לכל הפחות כהמלצת שירות המבחן, ואם לא נמצאת חלופה כזו, אזי אין מנוס ממעצר, ולו מעצר בפיקוח אלקטרוני.

36. אני חולק על בית משפט השלום בהבנת תסקיר המעצר. בית משפט השלום ראה את עיקרו של התסקיר בהעמדת אפשרות לחלופת מעצר, וכך קיבל את החלופה שהוצעה לו באולם בית המשפט. לטעמי, התסקיר מעמיק ומדויק הרבה יותר מכך. למעשה **שירות המבחן סבור שאין לקבל כל חלופה, אלא אם תעמוד בתנאים חיוניים שהגדירה**. עוד אני סבור כי מעבר לתנאי החלופה עצמה, נכון לקבוע מנוף כלכלי דרמטי מאוד לוודא את קיום החלופה, נוכח הסכנה המוחשית לחיי אדם הנשקפת מהמשיב. לפיכך אין מנוס מלקבל את הערר ולהחזיר העניין לדיון חוזר לפני הערכאה הראשונה. אסביר בקצרה.

37. שוגה הסנגור בטענתו כי אין אינדיקציה לכך שהמשיב יפר תנאי שחרור. שוגה הסנגור בטענתו כי הסכנה נובעת רק ממצבי נהיגה, ולפיכך די באיסור הנהיגה. ראשית, כאשר מדובר במי שמבצע עבירות מתוך התמכרות, הרי שיש חשש כי ההתמכרות עצמה תביא לביצוע עבירות נוספות. שכן המשיכה העזה של המכור לסם, במקרה זה סם האלכוהול, עלולה בהחלט לפתות אותו לעבור על הוראות בית המשפט ולשתות ולנהוג. העובדה כי המשיב לא הורתע משני מאסרים על תנאי מחזקת עד מאוד את החשש הזה.

38. יש לזכור, כי ההחלטה לנהוג בשכרות מתקבלת במצב שכרות. ההסתברות כי נרקומן ישתמש בסם, למרות איסור, גבוהה ביותר. השימוש בסם האלכוהול, במקרה זה, עלול להביא שוב להחלטה פזיזה לנהוג תחת השפעת האלכוהול.

39. עוד יש לציין כי המשיב הראה חוסר מהימנות בהתנהלותו מול שירות המבחן. ודוק, אין מדובר רק בהתרשמות של שירות המבחן בזו הפעם כי הוא "מטשטש" במידע שהוא מוסר. המשיב הטעה ביועין את שירות המבחן לפני גזר הדין האחרון, כאשר טען כי אינו משתמש באלכוהול כבר שנים, כפי שהודה בפניהם הפעם. המשיב ביקש צו מבחן והתחייב לו, אך חמק משירות המבחן במשך שבועות. העדר המהימנות והפרה זו של צו המבחן, שהוא צו של בית המשפט, בהחלט יכולים ללמד כי מדובר במי שאין ליתן בו אמון. אם מחליטים "ליתן אמון" במי שאינו אמין, יש להשתמש בכלים כבדי משקל לוודא ציות.

40. יש לזכור כי מידת האמון הנדרשת מושפעת גם ממידת הסכנה. בצדק קבע השופט ליבדרו כי הסכנה ברורה, ואין להמתין עד לאחר שיגרמו חבלות או מוות, על ידי התנהלותו חסרת האחריות של המשיב, כדי לקבוע זאת. המשיב כבר גרם לתאונה בשל נהיגה תחת השפעת האלכוהול, ואם לא הפיק הלקח הנדרש מכך, הרי שהסכנה ברורה.

41. טענת הסנגור, לפיה יש להתחשב בגורמים שהביאו להתמכרות לאלכוהול, הייתה נכונה לעניין טיעון לעונש ורק בפעמים הראשונות, אך לא תועיל לו עוד היום. זאת, לאחר כמה משפטים ולאחר שדחה היד המושטת לשיקום. מעבר לכך, לעניין הערכת הסכנה הנובעת מהמשיב, להבדיל מהטיעון לעונש, אין הגורמים שהביאו להתמכרות רלוונטיים כל עיקר. שכן, גורם הרקע לביצוע עבירה יכול להפחית את הערכת המסוכנות רק במקרים בהם גורם הרקע הוסר או נוטרל. היום המשיב מכור לאלכוהול ונוהג, ומכאן הסכנה לחיים של כולנו. הסכנה לחיי אדם גוברת על ההתחשבות במצוקות המשיב.

42. לא ירדתי לסוף דעתו של בית משפט השלום, אשר עמד על כך שהמשיב הוא אב מסור, אשר נהג על מנת להיות עם ילדיו. אין מדובר בשלב גזר הדין, ואין מידת ה"רוע" המוסרי בהתנהגותו רלוונטית לשלב זה. המשיב נהג בשכרות בכיוון ההפוך לכיוון התנועה! על פי דו"ח הפעולה, נתפס המשיב כאשר הוא שיכור בעליל, מגמגם ונשען על ארגז בין הכיסאות ברכב, שם נמצא בקבוק בירה כמעט ריקה. אף אם המשיב נסע לילדיו בבית החולים, אין הוא צריך "לתדלק" את עצמו בדרך לשם כך. ההתמכרות גרמה לו, והיא עלולה לגרום לו, לעשות זאת שוב. ראוי יותר לרחם

על מי שעלול למצוא עצמו נוהג מול המשיב בדרך חד סטרית.

43. בית משפט השלום עמד על כך שאין נימוק לחרוג מהמלצת שירות המבחן. אכן, ההלכה היא שצריך נימוק כדי לחרוג לחומרה מהמלצת שירות המבחן, וצריך נימוק מיוחד ומשכנע כדי לחרוג לקולה מהמלצה כזו. דא עקא, שלטעמי בית המשפט חרג מהמלצת שירות המבחן, ללא הנמקה. ראשית, שירות המבחן לא המליץ לשחרר לחלופה אלא הביע עמדה מסופקת לפיה ניתן לשקול חלופה, אך רק בתנאים מסוימים. כן ציין כי אם בית המשפט יחליט, למרות הספקות, להורות על חלופה הרי שהוא ממליץ שלא לעשות כן, אלא עם מפקחים שיאשרו, שהם סמכותיים, אשר בכוחם להציב גבולות. מפקחים, אשר יהיו ערים לסיכון אשר במגע של המשיב עם אלכוהול. כאמור, בית משפט השלום הורה על חלופה כאשר רק ערב אחד מארבעה אושר על ידי שירות המבחן, ללא כל נימוק, ובכך שגה.

44. אכן, לא מופיע בפרוטוקול שהמדינה ביקשה לחקור הערבים. המדינה כשלה בעניין זה. אולם, יש לזכור כי עמדת המדינה הייתה ש"אחת דינו" של המשיב למעצר, עמדה שאינה מופרכת, אף אם היא נדחית. במקרה כזה, כאשר בית המשפט שוקל להורות על חלופה נוכח קיומה של מסוכנות, למרות התנגדות המדינה, בדרך כלל נכון שבית המשפט יחקור את הערבים המוצעים בעצמו. יתרה מזו, כאשר בית המשפט שוקל לשחרר בחלופה שאינה מומלצת על ידי שירות המבחן, כפי שנעשה במקרה זה, אין דרך לקבל חלופה כזו, אלא על ידי חקירת הערבים, ובדיקה זהירה וקפדנית, לוודא שיש בחלופה כדי להשיג את מטרות המעצר (בהנחה שאין קבלת החלופה נובעת מסיבה אחרת - כגון חולשה בראיות). כמובן שיש לרשום בהחלטה את ההתרשמות ואת הנימוקים לקבלת הערבים או דחייתם.

45. עוד אוסיף. כי נוכח המציאות של ההתמכרות, לא ניתן במקרה זה לקבל חלופת מעצר שאין לצדה מנוף כבד, להרתיע מפני הפרות. במקרה זה, לא היה זה מופרך לומר שאין מקום לחלופה כלל, ואין מנוס ממעצר ולו באזוק אלקטרוני. בכל מקרה, אם בוחרים בחלופה, בוודאי שנכון היה לנסח היטב היטב את תנאי השחרור, כך שהמשיב ידע מה הם חובותיו, והמשטרה תדע לבדוק אם הפר. בהקשר זה יש לציין כי הוראות לפיהן הערבות תוכלנה לשמש מפקחות אם הערבים האחרים "אינם יכולים להגיע", וכן "וזאת לזמן מוגבל" הן הוראות נזילות מדי, שערב רציני לא יכול לבחון אותן מראש, ובית המשפט לא יוכל להצביע עליהם במדויק, במקרה של חשש להפרה.

46. עוד יאמר כי הדרך הנכונה לחזק חלופה, אם יש החלטה שניתן להימנע ממעצר בפיקוח אלקטרוני, הוא על ידי קביעת הפקדה גבוהה ומרתיעה. כמובן שבמקרה של הפרה קלה ניתן לחלט רק מעט. אולם, ידע המשחרר וידע הערב, כי בהפרה משמעותית יש לחלט את כל ההפקדה וגם חלק מהערבויות או כולן. זאת, מלבד אפשרות המעצר. נוכח מידת המסוכנות במקרה זה, והאינדיקציות להעדר מהימנות, הייתה הוראה כזו מתחייבת בנסיבות העניין.

47. למעשה, נוכח מכלול הנסיבות, ייתכן שהאיזון הנכון היה להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני. אולם, בהתחשב בכך שהמשיב היה במעצר בלתי חוקי, לאחר שהושאר במעצר לאחר פקיעת עיכוב הביצוע (שדי בה כדי לחייב שחרור), ולמרות החלטתי המוקדמת (שניתנה בעת דיון הוכחות) על שחרור בשעה 14:30 אם לא אספיק לקיים דיון במועד, האיזון משתנה. יש ליתן משקל גם לכלל לפיו "לא בנקל יורה בית המשפט על מעצרו המחודש של מי ששוחרר", ואפילו היה השחרור לשעה קלה. מצב השחרור שאמור היה להתממש והיות המעצר בלתי חוקי לשעה קלה, מטים את הכף לטובת חלופה. יחד עם זאת, החלופה הנוכחית לא תסכון, ואין מנוס ממעצר עד איתור חלופה הולמת.

התוצאה

48. נוכח כל האמור, **הערר מתקבל.**

49. **המשיב יעצר עד החלטה אחרת.**

50. בית משפט השלום יקיים דיון לפניו לבחינת חלופה מחדש, לאחר שיקבל הודעה מטעם הסנגור שיש בידו להציע חלופת מעצר מתאימה. **בית המשפט לא יורה על חלופת מעצר אלא אם מתקיימים התנאים הבאים:** ערבויות הגבוהות לפחות פי שלוש מהערבויות שנקבעו כאן; הפקדה משמעותית שתהא לפחות בגובה של 5 משכורות חודשיות של המשיב (כאשר הפקדת הסכום כולו תהווה תנאי לשחרור); אמו של המשיב ואשתו לא תשמנה כמפקחות כלל; בית המשפט לא יאשר חלופה, אלא אם התרשם כי תכנית השמירה ממשית וניתנת לביצוע בהתחשב במטלות היום של המפקחים המוצעים; בית המשפט לא יאשר חלופה אלא אם הראו לו כי החלופה תוכל לעמוד ימים רבים, שכן אין זה סוג המקרים בהם תהיה אפשרות להקלה בתנאים בהמשך אלא אם יחול שינוי קיצוני בנסיבות כגון שיקום מוכח היטב; בית המשפט לא יאשר ערב אלא אם התרשם (לאחר חקירתו) כי לא זו בלבד שהוא מבין את תפקידו, ולא זו בלבד שהוא אסרטיבי ונאמן לדווח על הפרות, הוא גם מבין את הסכנה הכרוכה בהתמכרות המשיב לאלכוהול וכל שימוש בו על ידי המשיב; יובהר כי חובת הפיקוח חייבת לכלול איסור על הכנסת אלכוהול לבית, חובה לדווח למשטרה על כל מקרה של המצאות אלכוהול בבית, וכל שכן לדווח על שתייתו (כפי שכבר נקבע על ידי בית המשפט הנכבד).

בשוליים - הערה חשובה

51. בשולי הדברים יש להעיר על תקלה נוספת והיא עיכוב הביצוע למשך 24 שעות בלבד, והגשת הערר ברגע האחרון. בית המשפט העליון עמד, פעם אחר פעם, על כך שהכלל בהחלטות במסגרת בקשות מעצר עד תום ההליכים הוא **שיש לעכב ביצוע למשך 48 שעות מלאות**. אף בית משפט זה, בהרכבים שונים, קבל על כך שחלק משופטי בית משפט השלום אינם מקפידים על כך. יש ליתן זמן סביר למדינה להתייעץ, להגיע לדרג המחליט, להכין ערר ולהגישו כראוי. על המדינה להגיש ערר כזה, ככל שניתן יום לפני המועד בו פג עיכוב הביצוע, על מנת שהסנגור יוכל להיערך לדיון, ועל מנת שניתן יהיה לקבוע הערר ולדון בו לפני סוף הזמן שקבע המחוקק.

52. אכן, יש מקרים יוצאים מן הכלל, בהם אין לעכב ביצוע, או שיש לעכב ביצוע לתקופה קצרה יותר. אולם אלה מקרים חריגים ונדירים, אשר בכל מקרה ומקרה מחייבים הנמקה מתאימה, מדוע לא ניתנות למדינה מלוא 48 השעות אשר קצב לה המחוקק.

53. עוד יאמר, כי משטעה בית המשפט והורה על עיכוב ביצוע לתקופה כה קצרה, חייבת הייתה המדינה לעשות מאמץ גדול יותר ולהגיש הערר לכל המאוחר בבוקרו של יום, על מנת שניתן יהיה למצוא זמן לדון בו, מבלי לשבש את סדרי העבודה. מתוך 24 השעות שקצב בית המשפט, נטלה המדינה לעצמה יותר מ-22 שעות והותירה לסנגור ולבית המשפט שעתיים בלבד, ללימוד הערר, לקבוע הדיון ולקיים הדיון. בית המשפט לא עמד בסד הזמנים, המשיב היה עצור במעצר בלתי חוקי, וכדי בזיון וקצף. המדינה תפיק הלקחים הנדרשים.

עותק ההחלטה יועבר לשירות המבחן.

ניתנה היום, א' תמוז תשע"ו, 07 יולי 2016, בנוכחות המשיב וב"כ הצדדים הנ"ל.

חתימה